

Adreskwaliteit

2016

Adreskwaliteit

2016

Verkaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2016-2017	2016 tot en met 2017
2016/2017	Het gemiddelde over de jaren 2016 tot en met 2017
2016/'17	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2016 en eindigend in 2017
2014/'15-2016/'17	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2014/'15 tot en met 2016/'17

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress

CCN Creatie, Den Haag

Ontwerp

Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2017.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

Inhoud

Samenvatting 4

1. Inleiding 7

2. Onderzoeksaanpak 10

2.1 Steekproeftrekking 11

2.2 Respons veldwerk 12

2.3 Bepaling kwaliteitspercentage op persoons- en adresniveau 13

2.4 Onbekende personen op bezocht adres aangetroffen 14

3. Resultaten op persoonsniveau 16

3.1 Typen fouten 17

3.2 Aangetroffen niet-correct geregistreerde personen 17

3.3 Kwaliteitspercentage op persoonsniveau 19

4. Resultaten op adresniveau 21

4.1 Typen fouten 22

4.2 Aangetroffen niet-correct geregistreerde adressen 22

4.3 Kwaliteitspercentage op adresniveau 23

4.4 Volgens BRP onbewoonde adressen 24

5. Verschillen ten opzichte van 2014 25

6. Conclusie 29

Bijlage 1 Gemeenten die in 2016 aan LAA deelnamen 31

Bijlage 2 Gemeenten die in 2014 aan LAA en onderzoek deelnamen 32

Begrippen 33

Afkortingen 34

Auteurs 35

Samenvatting

Om de kwaliteit van de adresgegevens in de Basisregistratie Personen (BRP) te monitoren, laat het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) daar al een aantal jaar onderzoek naar doen. In 2013 en 2014 is dit onderzoek door ICT Uitvoeringsorganisatie (ICTU) in samenwerking met een aantal gemeenten uitgevoerd. In het huidige rapport wordt verslag gedaan van het onderzoek naar de adreskwaliteit zoals dit in 2016 voor het eerst door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) uitgevoerd is. In dit onderzoek is zoveel mogelijk aangesloten op de eerder door ICTU ontwikkelde methode. Wel zijn er verschillen waarop later in wordt gegaan. Het belangrijkste verschil is dat de meting van de landelijke kwaliteit van het adresgegeven in de BRP dit jaar voor het eerst gebaseerd is op een random steekproef uit alle adressen in Nederland.

Voor het huidige onderzoek zijn in totaal 2 500 adressen opgenomen in de steekproef waarbij ieder adres evenveel kans had om in de steekproef terecht te komen¹⁾. In de maanden oktober en november 2016 zijn deze adressen vervolgens bezocht door een interviewer, met als doel per adres na te gaan wie er wonen of een briefadres hebben. Dit heeft geresulteerd in 2 054 responsadressen, waarvan 50 adressen die ten tijde van het interview leegstonden, uiteindelijk niet zijn meegenomen in de kwaliteitsbepaling om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de aanpak van de voorgaande onderzoeken.

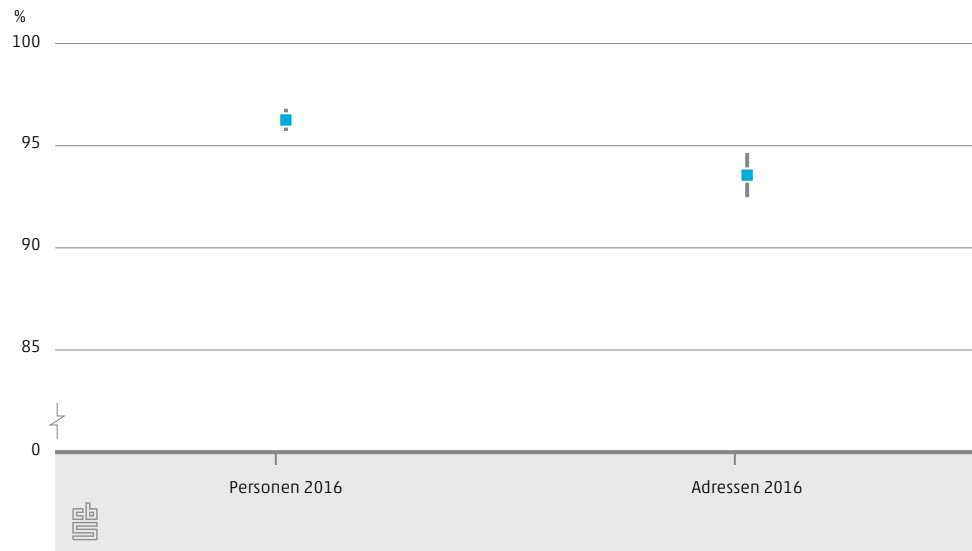
Door confrontatie van de antwoorden van de geïnterviewde bewoners (of door de observaties van de interviewer in het geval van onbewoonbare huizen) met de gegevens uit de BRP kon worden bepaald of de werkelijke situatie overeenkomt met de registratie. Met deze informatie (en met behulp van een weging) is de kwaliteit van de BRP op persoons- en adresniveau bepaald. Het kwaliteitspercentage op persoonsniveau geeft aan welk deel van de volgens de BRP op een adres geregistreerde personen ook daadwerkelijk op dit adres bekend was. Het kwaliteitspercentage op adresniveau geeft aan bij welk deel van de adressen de aangetroffen personen exact overeenkomen met de volgens de BRP geregistreerde personen.

Het kwaliteitspercentage op persoonsniveau is geschat op 96,26% met een 95%-betrouwbaarheidsmarge van 0,54%. Op de bezochte adressen stonden in totaal 4 685 personen geregistreerd. Daarvan waren 4 516 personen correct geregistreerd. Voor de niet-correct geregistreerden geldt dat 164 geregistreerde personen niet werden aangetroffen en 5 personen wel werden aangetroffen maar met een verkeerd type inschrijving. Het kwam in 74 gevallen voor dat een niet-geregistreerde persoon werd aangetroffen.

Het kwaliteitspercentage op adresniveau is geschat op 93,56% met een marge van 1,08%. Van de in totaal 2 004 bezochte adressen werden in 124 gevallen een of meerdere fouten geconstateerd. Hierbij gold voor 90 adressen dat een of meer geregistreerde personen niet werden aangetroffen en voor 51 adressen dat er een of meer niet-geregistreerde personen werden aangetroffen op het adres. Op slechts 5 bezochte adressen was sprake van een verkeerd type inschrijving.

¹⁾ Omdat het CBS niet face to face waarneemt op de Waddeneilanden en in een klein deel van de Bijlmer, zijn adressen die in deze gebieden liggen buiten de steekproef gehouden.

1 Kwaliteitspercentages en spreiding gevisualiseerd

Het kwaliteitspercentage op persoonsniveau lag in 2014 op 97,09% (0,50% betrouwbaarheidsmarge) en op adresniveau op 95,15% (0,98% betrouwbaarheidsmarge). De percentages van 2014 zijn echter niet goed te vergelijken met de uitkomsten voor 2016 door veranderingen in de onderzoeksopzet.

De belangrijkste verschillen zijn:

- In 2014 is het onderzoek uitgevoerd in en door de 91 toenmalige LAA-gemeenten²⁾, in combinatie met adresbezoeken op risico-adressen. Dit jaar is het onderzoek voor het eerst gebaseerd op een steekproef uit alle adressen in Nederland.
- In het huidige onderzoek is er, anders dan in eerdere jaren, rekening mee gehouden dat personen die niet op het geregistreerde adres wonen tweemaal als fout kunnen worden gevonden.
- De veldwerkperiode was in het vorige onderzoek in mei en juni. Nu heeft de veldwerkperiode aan het einde van het jaar plaatsgevonden met een steekproeftrekking in de maand september.
- De wijze van actualiseren van de lijst van bewoners en briefadreshouders verschilt ten opzichte van vorige keer. In het vorige onderzoek werd de lijst met de volgens de BRP ingeschreven personen zo goed mogelijk geactualiseerd vlak voordat de interviewer het veld in ging en werden discrepanties op basis van deze lijst vastgesteld. In het huidige onderzoek is deze lijst bepaald op moment van steekproeftrekking. De antwoorden van de geïnterviewden zijn pas achteraf gecheckt met de werkelijke situatie op de dag van het interview zelf.
- Een ander verschil is dat personen die hebben aangegeven dat hun persoonsgegevens niet aan derden verstrekt mogen worden, niet in de lijst voor de interviewers voorkwamen. Dit fenomeen kwam in het vorige onderzoek niet voor omdat de gemeentemedewerkers in 2014 ook beschikking hadden over informatie die niet aan derden verstrekt mag worden.

²⁾ Het doel van het project Landelijke Aanpak Adreskwaliteit is het verhogen van de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP en het bestrijden van adresgerelateerde fraude. Het project betreft een samenwerking met ruim 200 overheidsorganisaties.

- Hoewel lege adressen ook in 2014 werden uitgesloten, verschilt de huidige aanpak licht van de in 2014 gekozen aanpak. Een responsadres in het huidige onderzoek wordt alsnog uitgesloten als het adres ten tijde van het interview volgens de BRP onbewoond is, terwijl in het voorgaande onderzoek adressen werden uitgesloten die ten tijde van steekproeftrekking volgens de BRP onbewoond waren.

Het nadeel van bovengenoemde methodewijzigingen is dat het moeilijk is om de huidige resultaten te vergelijken met die uit eerdere jaren. Wel hebben de meeste van de wijzigingen geleid tot een verbeterde kwaliteit van de schatting. Er is nu niet langer sprake van non-respons bij de selectie van deelnemende gemeenten. Daarbij zijn nu nagenoeg alle gemeenten in de steekproef vertegenwoordigd. Ook was het ditmaal mogelijk om op de exacte enquêtedatum vast te stellen wie op het adres wonen en of dit overeenkomt met wat de interviewer heeft aangetroffen. Ten slotte was het mogelijk om de weging verder te verbeteren door beschikbaarheid van integrale gegevens op persoons- en adresniveau. Wanneer het onderzoek op een later moment opnieuw zou worden uitgevoerd kunnen de condities hetzelfde worden gehouden, waardoor jaar op jaar vergelijking tot de mogelijkheden gaat behoren.

1.

Inleiding

De Basisregistratie Personen (BRP) is de bron van persoonsgegevens voor de overheid. Informatie uit de BRP wordt onder meer gebruikt voor het versturen van stempassen, voor het heffen van belastingen en het verstrekken van toelagen. Daarom is een goede kwaliteit van de in de BRP vastgelegde gegevens belangrijk. In dit rapport wordt nader ingegaan op de kwaliteit van de in de BRP aanwezige adresinformatie. Adresgegevens van personen worden bij iedere verhuizing aangepast en zijn hierdoor meer aan verandering onderhevig dan andere persoonsgegevens en daarmee gevoeliger voor onjuistheden. Bij adresinformatie gaat het in de meeste gevallen om woonadressen, maar in overleg met de gemeente bestaat er ook de mogelijkheid om in de BRP een adres aan te houden waar men niet woont, maar waarop men wel bereikbaar is. In dat geval spreekt men van een briefadres.

Het ministerie van BZK streeft ernaar dat de gegevens in de BRP kloppen en wil daarom graag weten wat het kwaliteitspercentage van het adresgegeven is per persoon en per adres. Oftewel het percentage personen van wie het geregistreerde adres gelijk is aan het feitelijke woonadres/briefadres en het percentage adressen waarvan de feitelijke bewoners/briefadreshouders exact overeen komen met alle in de BRP op dat adres geregistreerde personen.

Om de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP te kunnen monitoren, laat BZK al een aantal jaar onderzoek doen naar de kwaliteit van specifiek dit gegeven binnen de BRP. In 2013 en 2014 is dit onderzoek door ICTU uitgevoerd. In het huidige rapport wordt verslag gedaan van het onderzoek naar de adreskwaliteit zoals dit in 2016 voor het eerst door het CBS uitgevoerd is. In dit onderzoek is zoveel mogelijk aangesloten bij de eerder door ICTU ontwikkelde methode.

Toch zijn er ook verschillen aan te wijzen tussen de voorgaande onderzoeken en het huidige onderzoek. Zo zijn nu nagenoeg alle gemeenten in de steekproef vertegenwoordigd, is de weging om tot kwaliteitspercentages te komen gewijzigd (zie voor meer details van de huidige weging ook het methodologisch rapport¹⁾) en verschilt de wijze van actualiseren van adresgegevens in het geval dat een verhuizing heeft plaatsgevonden tussen het moment van steekproeftrekking en het moment waarop het daadwerkelijke veldwerk is uitgevoerd. Aan deze en andere verschillen zal later in dit rapport meer aandacht besteed worden.

Deze rapportage gaat in op de resultaten van het onderzoek. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de kwaliteitsindicator op persoonsniveau en de kwaliteitsindicator op adresniveau. De resultaten worden daarnaast voor drie groepen gemeenten gerapporteerd, te weten:

1. Alle gemeenten
2. Gemeenten²⁾ die al dan niet in september 2016 deelnamen aan de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)
3. Gemeenten³⁾ die al dan niet in 2014 deelnamen aan LAA en aan het onderzoek in 2014

¹⁾ Gouweleeuw, J. en S. Lepoeter (2017), Steekproefontwerp en weging voor het onderzoek naar de kwaliteit van de Basis Registratie Personen (BRP), CBS rapport, Den Haag/Heerlen.

²⁾ Zie bijlage 1 voor de lijst van gemeenten die in september 2016 deelnamen aan de LAA.

³⁾ Zie bijlage 2 voor de lijst van gemeenten die in 2014 deelnamen aan het onderzoek en de LAA.

Het doel van deze rapportage is het beschrijven van de resultaten van de kwaliteitsmeting van de adressen in de BRP. De methode die voor deze kwaliteitsmeting gevolgd is, wordt apart beschreven in het methodologisch rapport. Hoofdstuk 2 gaat kort in op de onderzoeks aanpak. De steekproeftrekking en de respons van het veldwerk komen er aan bod, evenals de manier waarop de kwaliteitspercentages op persoons- en adresniveau zijn bepaald. Hoofdstuk 3 gaat in op de resultaten van de kwaliteitsmeting op persoonsniveau. In dit hoofdstuk wordt uitgelegd welke verschillende registratiefouten op persoonsniveau mogelijk zijn en wordt beschreven hoe vaak deze fouten bij de bezochte adressen voorkwamen. Vervolgens wordt het kwaliteitspercentage op persoonsniveau verder uitgewerkt. In hoofdstuk 4 worden de resultaten op adresniveau besproken. Ook hier wordt eerst ingegaan op de typen fouten en de mate waarin zij op adresniveau voorkomen. Vervolgens is er aandacht voor het kwaliteitspercentage op adresniveau. Om tot het kwaliteitspercentage op adresniveau te komen, is alleen gekeken naar adressen die ten tijde van enquêtering volgens de BRP-registratie bewoond waren. Adressen die op moment van enquêtering volgens de BRP onbewoond waren zijn hierin dus niet meegenomen. De resultaten voor deze adressen worden nog in een aparte paragraaf toegelicht. In hoofdstuk 5 wordt aandacht besteed aan de verschillen in methodiek ten opzichte van de meting van 2014. Tot besluit zullen in het afsluitende hoofdstuk de belangrijkste conclusies worden toegelicht en zal worden ingegaan op aanbevelingen voor vervolgonderzoeken.

2.

Onderzoeksaanpak

Dit hoofdstuk gaat in op de aanpak van het onderzoek. Allereerst wordt aandacht besteed aan de wijze van steekproeftrekking van adressen. Vervolgens wordt ingegaan op het resultaat van het bezoek van deze adressen: hoe vaak er iemand is aangetroffen en of er uiteindelijk een interview is afgenomen. Tenslotte wordt nog gerapporteerd over de wijze van interviewen en de wijze van vaststellen van het uiteindelijk kwaliteitspercentage op zowel persoons- als adresniveau.

2.1 Steekproeftrekking

Het onderzoek is in een aantal fases uitgevoerd, waarvan de eerste fase bestond uit het trekken van een steekproef. Voor de steekproeftrekking werd het adressenkader van het CBS gebruikt, dat is afgeleid uit de adressen van de BRP. Dit steekproefkader wordt maandelijks geactualiseerd, waarbij verhuizingen worden verwerkt en nieuwe adressen worden toegevoegd. Adressen waar (tijdelijk) geen bewoning is, blijven in het steekproefkader, omdat op basis van de registraties niet kan worden vastgesteld of het adres niet meer bestaat of tijdelijk leeg staat.

Het steekproefontwerp dat toegepast is voor dit onderzoek is een zelfwegende tweetrapssteekproef. In het bijbehorende methodologisch rapport¹⁾ is dit steekproefontwerp nader uitgelegd. Door toepassing van deze tweetrapssteekproefmethodiek heeft ieder adres en daarmee iedere persoon in Nederland dezelfde trekkingskans. In totaal worden 2 500 adressen opgenomen in de steekproef. Adressen op de Waddeneilanden en een deel van de Bijlmer²⁾ worden hierbij uitgesloten. Inrichtingen, instellingen en tehuizen zitten niet in het steekproefkader.

In de maanden oktober en november 2016 zijn de getrokken adressen vervolgens bezocht door een interviewer. Tijdens het interview is een vragenlijst afgenomen met als doel per adres na te gaan wie er wonen en wie daar een briefadres hebben. Door confrontatie van de antwoorden met de gegevens zoals die uit de BRP naar voren komen kan vervolgens worden bepaald of de verschafte informatie overeenkomt met de registratie. Indien de interviewer bij het eerste bezoek geen van de bewoners te spreken kreeg, werd nog een tweede of zelfs een derde poging gedaan om de vragenlijst alsnog af te nemen.

¹⁾ Gouweleeuw, J. en S. Lepoeter (2017), Steekproefontwerp en weging voor het onderzoek naar de kwaliteit van de Basis Registratie Personen (BRP), CBS rapport, Den Haag/Heerlen.

²⁾ In heel Amsterdam Zuid-Oost wordt aan huis waargenomen met uitzondering van sommige adressen in de postcodes 1102, 1103 en 1104. Maandelijks wordt door de regiomanager van regio Amsterdam beoordeeld welke steekproefadressen niet aan huis worden benaderd. Het criterium dat daarbij gehanteerd wordt is de veiligheid van de interviewers. In de praktijk komt het erop neer dat sloopflats en een deel van de hoogbouw niet aan huis worden benaderd.

2.2 Respons veldwerk

In tabel 2.2.1 is te zien wat het eindresultaat van de adresbezoeken was. Van de 2 500 getrokken adressen zijn er 2 448 daadwerkelijk een of meerdere keren bezocht. In totaal werden 273 adressen tevergeefs bezocht, omdat niet werd opengedaan of omdat geen bewoner werd aangetroffen. Ook was 14 keer sprake van een taalbarrière, werd de medewerking bij 83 adressen geweigerd en werd een interview in 24 gevallen voortijdig afgebroken. Van de 2 448 bezochte adressen werden er dus 2 054 succesvol bezocht. Een succesvol bezoek houdt in dat de interviewer ofwel door een bewoner te woord werd gestaan, zodat vastgesteld kon worden welke personen er volgens de bewoner op het adres wonen, ofwel dat van buitenaf vastgesteld kon worden dat het adres niet bewoond was, zodat geconcludeerd kon worden dat eventueel op dat adres geregistreerde personen niet correct geregistreerd kunnen zijn.

2.2.1 Respons en non respons naar soort eindresultaat

Eindresultaat	Respons / non respons	Aantal
Adres onvindbaar	Niet aan toegekomen	28
Volledig onbewerkt retour	Niet aan toegekomen	15
Gedeeltelijk onbewerkt retour	Niet aan toegekomen	5
Geen gelegenheid tijdens de veldwerkperiode	Niet aan toegekomen	2
Lang niet in staat (ziek, te zwak etc.)	Niet aan toegekomen	1
Vragenlijst binnen zonder eindresultaat	Niet aan toegekomen	1
Respons (contact met persoon op adres)	Respons	1 998
In aanbouw, afgebroken, sloopwoning	Respons	10
Geen woonadres (bijvoorbeeld een bedrijfspand)	Respons	5
Leegstand/ Tijdelijk onbewoond	Respons	41
Weigering	Non Respons	83
Taalbarrière	Non Respons	14
Geen contact met huishouden	Non Respons	273
Afgebroken interview	Non Respons	24

In totaal zijn 381 gemeenten in Nederland in de respons terecht gekomen, wat neerkomt op vrijwel alle gemeenten in Nederland. Met uitzondering van Ameland, Texel en Woudenberg zitten alle gemeenten die in 2014 aan het onderzoek deelnamen ook nu in de respons. De overige Nederlandse gemeenten die niet in de respons van dit onderzoek zitten, zijn de andere Waddeneilanden Vlieland, Terschelling en Schiermonnikoog en de gemeenten Renswoude, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Zoeterwoude. Verder zijn de gemeenten Bonaire, Sint Eustatius en Saba niet in het onderzoek meegenomen.

2.3 Bepaling kwaliteitspercentage op persoons- en adresniveau

In totaal horen 2 054 van de 2 500 adressen tot de respons. Omdat er ook lege adressen in het steekproefkader zaten, kwam het in enkele gevallen voor dat het adres ten tijde van het interview volgens de BRP leegstond. Om aan te sluiten bij het onderzoek van 2014 is besloten om geen lege adressen mee te nemen bij het vaststellen van de kwaliteitspercentages. De respons bleek 50 adressen te bevatten, die ten tijde van het interview volgens de BRP leeg stonden en die om die reden niet zijn meegenomen in het bepalen van de kwaliteitspercentages.

Voor de bepaling van het percentage correcte personen en het percentage correcte adressen wordt dus alleen gebruik gemaakt van de responsadressen waar ten tijde van het interview mensen geregistreerd stonden. Dit betreft in totaal 2 004 adressen, zie tabel 2.3.1. Op de 50 responsadressen die ten tijde van het interview volgens de BRP leeg stonden zal in hoofdstuk 4 nog kort ingegaan worden.

2.3.1 Type respons dat bij bepaling van kwaliteitspercentage is meegenomen

Eindresultaat	Aantal
Respons (contact met persoon op adres)	1 980
In aanbouw, afgebroken, sloopwoning	3
Geen woonadres (bijvoorbeeld een bedrijfspand)	2
Leegstand/ Tijdelijk onbewoond	19
Totaal	2 004

Op basis van de in tabel 2.3.1 genoemde adressen (de volgens de BRP bewoonde responsadressen) worden de kwaliteitspercentages op persoons- en adresniveau berekend. Het percentage op persoonsniveau geeft aan in hoeverre de geregistreerde personen op een adres tijdens het bezoek daadwerkelijk door de geïnterviewde als bewoner danwel briefadreshouder worden aangemerkt. Het percentage op adresniveau geeft aan of de door de bewoner genoemde informatie over de bewoning (of de door de interviewer afgeleide informatie over onbewoonbaarheid) van het adres volledig klopt met de informatie in de BRP.

De informatie die door middel van het interview met de bewoner wordt verkregen, wordt dus naast de informatie uit de BRP gelegd om tot een conclusie over de juistheid van de BRP te komen. Beide bronnen van informatie verdienen nog wat extra uitleg, te beginnen bij de informatie die wordt verkregen door middel van het interview. De interviewer heeft een (wellicht iets verouderde) lijst met geregistreerde bewoners/ briefadreshouders bij zich en vraagt in eerste instantie aan de bewoner om (zonder hulp) alle personen op te noemen die op het adres wonen/een briefadres hebben en daarbij ook hun type registratie (bewoner/ briefadreshouder) te vermelden. Indien de bewoner een of meerdere personen die wel op de lijst van de interviewer staan niet (spontaan) noemt, wordt aan de bewoner gevraagd of hij de ingeschreven personen kent. Indien de bewoner namen noemt die niet op het adres zijn ingeschreven, worden

deze genoteerd. Uiteindelijk heeft de interviewer dus een compleet beeld van alle personen die, volgens de bewoner, ingeschreven staan op het adres, waarbij een enkeling pas genoemd wordt als de interviewer er specifiek naar vraagt.

Deze lijst persoonsinformatie wordt vervolgens naast de BRP-informatie gelegd om tot de kwaliteitspercentages te komen. Let op dat deze BRP-informatie niet exact overeen hoeft te komen met de informatie die de interviewer tot zijn/haar beschikking had, omdat de lijst van de interviewer is gegenereerd op het moment van steekproeftrekking en dus niet op het moment van het daadwerkelijke interview. Om te bepalen wie er werkelijk op het adres stonden ingeschreven ten tijde van het interview gebruikt het CBS de meeste actuele informatie, die pas achteraf beschikbaar komt. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan hoe deze werkwijze afwijkt van de werkwijze in eerdere onderzoeken.

Bij de berekening van de kwaliteitspercentages wordt er rekening mee gehouden dat, met name als gevolg van non-respons, bepaalde groepen onder- of juist oververtegenwoordigd kunnen zijn in het onderzoek, waardoor de respons geen juiste afspiegeling vormt van de werkelijke populatie. Hiervoor wordt door middel van een weging gecorrigeerd. Door het toekennen van gewichten aan respectievelijk adressen en personen op basis van bekende achtergrondkenmerken, wordt de representativiteit zo goed mogelijk hersteld. Verder heeft weging ook als doel de nauwkeurigheid van de schatting van de doelvariabelen te vergroten. Dit wordt bewerkstelligd door achtergrondkenmerken te kiezen die samenhangen met deze doelvariabelen. Een aantal achtergrondkenmerken, dat in dit onderzoek voor de weging is gebruikt, is op persoonsniveau bijvoorbeeld leeftijd, geslacht en herkomst, en op adresniveau net zoals in 2014, herkomst en stedelijkheid. In het methodologisch rapport wordt dieper ingegaan op de gebruikte weegtechniek en komen alle gebruikte achtergrondkenmerken aan bod.

2.4 Onbekende personen op bezocht adres aangetroffen

Om het kwaliteitspercentage op persoonsniveau vast te stellen is het belangrijk om te beseffen dat mogelijke fouten met elkaar samen kunnen hangen. Wanneer een geregistreerde persoon op het ene adres ontbreekt, zal dit (uitzonderingen daargelaten) betekenen dat dezelfde persoon als ongeregistreerde en dus onbekende persoon wordt aangetroffen op een ander adres. Hiermee zou, wanneer de steekproef de hele populatie zou bevatten, een in de BRP geregistreerde persoon die niet op het geregistreerde adres woont (maar nog wel in Nederland woont, wat natuurlijk niet per definitie het geval hoeft te zijn) tweemaal als fout worden aangemerkt. Voor het berekenen van het kwaliteitspercentage op persoonsniveau is het onwenselijk als diezelfde foutieve persoon tweemaal zou worden meegeteld.

Ook wanneer uitgegaan wordt van een steekproef die niet de hele populatie omvat, heeft een in de BRP geregistreerde persoon die niet op het geregistreerde adres woont (bijna) tweemaal zoveel kans om in de steekproef terecht te komen. Om hiervoor

te corrigeren wordt een niet-geregistreerde persoon die toch door de interviewer is waargenomen niet verder in de kwaliteitsmeting meegenomen. Het voordeel om juist dit type fout (niet geregistreerd, maar toch aangetroffen) te negeren ten opzichte van het type fout waarbij een geregistreerde persoon niet wordt aangetroffen, is dat mensen ook kunnen verhuizen naar het buitenland (waar ze per definitie niet worden aangetroffen) of op een boot of vakantiehuis kunnen gaan wonen waar ze ook niet 'gevonden' worden.

In 2014 is met bovenbeschreven fenomenen geen rekening gehouden en zijn zowel onverwacht aangetroffen als onverwacht niet aangetroffen personen in de berekening meegenomen als registratiefouten. Dit heeft destijds tot een onderschatting geleid van het kwaliteitspercentage op persoonsniveau. Hoewel er ook andere fundamentele verschillen zijn tussen de huidige en de voorgaande onderzoeksmethode, is toch een poging gedaan om de impact in te schatten van de keuze om alleen de geregistreerde personen in het kwaliteitspercentage op persoonsniveau mee te nemen. Dit door ook een alternatieve weging uit te voeren waarbij geen rekening wordt gehouden met het feit dat 'foutieve personen' (bijna) twee maal zoveel kans hebben om in de steekproef te komen. Om deze reden zijn uiteindelijk twee wegen uitgevoerd: een theoretisch meer correcte weging, waarbij de (uitgaande van de BRP) onbekende personen niet zijn meegenomen en een weging volgens de werkwijze van 2014 waarbij de onbekende personen wel zijn meegenomen in de weging.

Merk op dat dit onderscheid op adresniveau niet geldt, omdat zowel een adres waar een persoon extra wordt aangetroffen als een adres waar een persoon te weinig wordt aangetroffen een foutief adres betreft. Eén foutieve persoon leidt dus (doorgaans) tot twee foutieve adressen.

3.

Resultaten op

persoonsniveau

3.1 Typen fouten

Het kwaliteitspercentage op persoonsniveau geeft aan in welke mate personen die volgens de BRP op een adres ingeschreven staan daadwerkelijk kunnen worden teruggevonden. Bij elk adresbezoek kan de interviewer tegen zes typen inconsistenties aanlopen voor wat betreft de ingeschreven personen:

1. Een persoon die volgens de BRP een bewoner is, blijkt niet daadwerkelijk op het adres te wonen (en er ook geen briefadres te hebben)
2. Een persoon die volgens de BRP een bewoner is, blijkt een briefadreshouder te zijn en dus niet op het adres te wonen
3. Een persoon die volgens de BRP een briefadreshouder is, blijkt niet daadwerkelijk als briefadreshouder (of bewoner) bekend te zijn
4. Een persoon die volgens de BRP een briefadreshouder is, blijkt op het adres te wonen.
5. Er blijkt een onbekend persoon op het adres te wonen
6. Er blijkt een onbekend persoon een briefadres op het adres te hebben

Zowel het aantal geregistreerde als het aantal aangetroffen briefadreshouders bleek zeer klein te zijn (met minder dan 10 geregistreerde briefadreshouders op alle responsadressen samen). Daarom zijn bovengenoemde categorieën ten behoeve van de tabellering op de volgende wijze ingedikt:

- I. Geregistreerd persoon niet aangetroffen (samentrekking van categorie (1) en (3))
- II. Geregistreerd persoon wel aangetroffen, maar met foutief registratie type (samentrekking van categorie (2) en (4))
- III. Onbekende (niet-geregistreerde) persoon aangetroffen (samentrekking van categorie (5) en (6))

Een fout van type III is, zoals uitgelegd is in paragraaf 2.4, voor het berekenen van het kwaliteitspercentage op persoonsniveau buiten beschouwing gelaten.

3.2 Aangetroffen niet-correct geregistreerde personen

Het geregistreerde adres van personen in de BRP is in de meeste gevallen het woonadres van deze personen en in een beperkt aantal gevallen het briefadres (bijvoorbeeld omdat zij tijdelijk niet over een vast woonadres beschikken). Elke ingeschreven persoon in de BRP kan op het juiste adres (waar hij/zij daadwerkelijk verblijft), dan wel op een onjuist adres (waar hij/zij niet verblijft) zijn geregistreerd. Het percentage juist geregistreerde personen is een belangrijke kwaliteitsindicator voor de BRP.

In deze paragraaf wordt ingegaan op het aantal 'foutief aangetroffen personen'. Hier heeft nog geen weging plaatsgevonden, het gaat hier om de aantallen zoals die bij de bezochte adressen zijnaangetroffen. In paragraaf 3.3 worden de resultaten gewogen en het kwaliteitspercentage berekend.

3.2.1 Correct en niet-correct geregistreerde personen aangetroffen op de bezochte adressen

	Aantal personen (ongewogen)
Exacte match: correct geregistreerd	4 516
Niet-correct geregistreerd, waarvan:	243
fout type I: geregistreerde persoon wordt niet aangetroffen	164
fout type II: wel aangetroffen, verkeerd type inschrijving	5
fout type III: niet-geregistreerde persoon aangetroffen	74
Totaal	4 759

Van de 4 759 personen die ofwel geregistreerd stonden op de getrokken adressen ofwel aangetroffen werden op de getrokken adressen, was voor 4 516 personen sprake van een exacte match met de BRP. Het kwam slechts vijf keer voor dat een persoon wel op het correcte adres werd aangetroffen maar met een verkeerd type inschrijving (woon- versus briefadres). Het komt vaker voor dat geregistreerde personen niet worden aangetroffen (fout type I) dan dat niet-geregistreerde personen wel worden aangetroffen (fout type III). Wanneer personen bijvoorbeeld verhuisd zijn naar het buitenland of wonen in een vakantiewoning of boot maar wel nog in het BRP op een vast woonadres staan ingeschreven, dan zijn deze personen wel in de BRP geregistreerd maar vervolgens niet aangetroffen. Andersom valt het buitenland of wonen in een vakantiewoning of boot buiten de scope van het onderzoek.

3.2.2 Genoemde reden waarom een persoon niet is aangetroffen op een adres

	Aantal personen (ongewogen)
Niet aangetroffen personen, waarvan:	164
bewoner weet niet van het bestaan	15
geregistreerde persoon is volgens bewoner VOW	5
het betreft een vorige bewoner: verhuizing niet doorgegeven	4
bewoner geeft andere reden	32
het betreft een onbewoond/onbewoonbaar huis	44
niet geleverd en dus niet uitgevraagd	64

Voor fout categorie I is vervolgens nog onderscheid gemaakt naar de reden waarom een persoon niet is aangetroffen op een adres. De situatie dat een persoon ook voor de interviewer niet bekend was (óf omdat deze ten tijde van de steekproeftrekking niet op dit adres geregistreerd was in de BRP maar ten tijde van het interview ten gevolge van een verhuizing wel óf omdat aangegeven was dat niet geleverd mocht worden aan derden) kwam het meest voor. Bij het vorige onderzoek kon dit niet voorkomen aangezien de lijst van de interviewer in 2014 leidend was. Ook kwam het vrij vaak voor dat het adres een onbewoond/onbewoonbaar huis betrof.

3.3 Kwaliteitspercentage op persoonsniveau

Om uiteindelijk het kwaliteitspercentage op persoonsniveau te berekenen zijn de aantallen opgehoogd tot de Nederlandse populatie door middel van weging. Zoals besproken in paragraaf 2.4 zijn de personen die wel zijn aangetroffen maar niet volgens de BRP op het adres stonden geregistreerd buiten beschouwing gelaten om dubbeltellingen te voorkomen. De kwaliteitspercentages zien er hiermee als volgt uit:

3.3.1 Kwaliteitspercentages personen, 2016, met marges

	Kwaliteit	Ondergrens	Bovengrens
	% van totaal aantal personen		
Totaal	96,26	95,72	96,81
Gemeenten die in 2016 aan LAA deelnamen	95,98	95,27	96,70
Gemeenten die in 2016 niet aan LAA deelnamen	96,75	95,91	97,59
Gemeenten die in 2014 aan LAA en onderzoek deelnamen	94,86	93,81	95,91
Gemeenten die in 2014 niet aan LAA en onderzoek deelnamen	97,12	96,52	97,72

Het percentage correct geregistreerde personen wordt in heel Nederland dus geschat op 96,26%, waarbij het 95% betrouwbaarheidsinterval loopt van 95,72% tot 96,81% (zie ook de onder- en bovengrens in tabel 3.3.1). In 2014 werd het kwaliteitspercentage op persoonsniveau geschat op 97,09% met een 95%-betrouwbaarheidsmarge van 0,50%. Wanneer de weging meer in lijn met de manier van 2014 was uitgevoerd, waarbij ook personen in de berekening zijn meegenomen die extra zijn aangetroffen op een adres, dan zou het kwaliteitspercentage geschat zijn op 94,84% met een 95%-betrouwbaarheidsmarge van 0,61%. Door de overige verschillen in onderzoeksaanpak, zie ook hoofdstuk 5, zijn beide percentages niettemin niet gemakkelijk te vergelijken.

Wanneer in het huidige onderzoek nader wordt ingezoomd op de gemeenten die in september 2016 aan de LAA deelnamen en de niet-LAA 2016 gemeenten blijken de verschillen tussen LAA en niet-LAA gemeenten niet significant te zijn. Wel zijn er significante verschillen (bij een tweezijdige toets met een significantieniveau van 0.05) tussen de gemeenten die in 2014 wel en gemeenten die in 2014 niet aan LAA en aan het kwaliteitsonderzoek meededen, waarbij de gemeentes die in 2014 ook al meededen een lager kwaliteitspercentage hebben dan de gemeentes die vorige keer nog niet meededen.

Aanvullend is ook nog gekeken naar de universiteitssteden en niet-universiteitssteden apart. Voor de twaalf gemeenten waar een universiteit ligt, geldt een kwaliteitspercentage op persoonsniveau van 92,9% terwijl dit in niet-universiteitssteden op 97,1% ligt. Een deel van de verklaring zal mogelijk ook liggen in het feit dat het om grotere gemeenten gaat.

Om nog extra inzicht te krijgen in de achtergrondkenmerken van de personen die foutief geregistreerd stonden, zijn hieronder in een tabel de leeftijd en het geslacht weergegeven voor alle geregistreerde personen die ofwel niet werden aangetroffen, ofwel met een foutieve registratie werden aangetroffen. De onbekende personen zijn binnen deze tabel dus buiten beschouwing gelaten. Er is opgehoogd naar alle personen in Nederland. Relatief de meeste niet-correcte adresgegevens zijn aangetroffen bij personen met een leeftijd tussen 15 en 44 jaar. Bij mannen ligt het percentage niet-correcte inschrijvingen iets hoger dan bij vrouwen.

3.3.2 Kenmerken van niet-correcte personen

	Totaal (gewogen)	Niet-correct (gewogen)	Verdeling niet-correcte personen	Verdeling van alle personen	Niet-correct ten opzichte van totaal in leeftijds- of geslachtsgroep
	x 1 000		% van personen		
Totaal	17 031	636	100,0	100,0	2,7
Leeftijd					
0-14 jaar	2 778	76	11,9	16,3	2,7
15-24 jaar	2 096	156	24,5	12,3	7,4
25-44 jaar	4 204	251	39,5	24,7	6,0
45-64 jaar	4 810	60	9,5	28,2	1,3
65 en ouder	3 143	93	14,6	18,5	3,0
Geslacht					
Man	8 450	342	53,8	49,6	4,1
Vrouw	8 582	294	46,2	50,4	3,4

4.

Resultaten

op adresniveau

4.1 Typen fouten

Het kwaliteitspercentage op adresniveau geeft het percentage bewoonde adressen aan waarop exact dezelfde personen worden aangetroffen die er volgens de BRP ingeschreven staan. Op een correct adres worden alle ingeschreven personen daadwerkelijk aangetroffen (en met het juiste type registratie) en wordt geen enkel onbekend persoon aangetroffen. Wanneer een adres wordt bezocht kan de interviewer op adresniveau tegen drie typen inconsistenties aanlopen (waarbij het ook voor kan komen dat op 1 adres meerdere typen consistenties worden aangetroffen):

- I. Een of meer geregistreerde personen zijn niet aangetroffen
- II. Een of meer geregistreerd personen zijn wel aangetroffen, maar met foutief registratie type
- III. Een of meer onbekende (niet-geregistreerde) personen zijn op adres aangetroffen

Omdat een type II fout op persoonsniveau zelden voorkomt, komt dit type fout op adresniveau vanzelfsprekend ook zeer weinig voor. Verder geldt op adresniveau dat elk type fout meetelt in het berekenen van het kwaliteitspercentage, ook een fout van type III. Dit omdat zowel een adres met te weinig als een adres met teveel aangetroffen personen daadwerkelijk een incorrecte adresregistratie betreft, zoals ook in paragraaf 4.2 besproken is.

4.2 Aangetroffen niet-correct geregistreerde adressen

Een adres is dus correct als: (1) alle ingeschreven personen feitelijk op dat adres wonen/ een briefadres hebben én (2) er geen personen op het adres worden aangetroffen die daar niet ingeschreven staan. Het gaat in alle gevallen om bewoonde adressen. Adressen die volgens de BRP leegstonden ten tijde van het interview zijn bij de bepaling van het kwaliteitspercentage niet meegenomen. Wel wordt in paragraaf 4.4 nog het één en ander over de leegstaande adressen uiteengezet. In tabel 4.2.1 is per type fout weergegeven hoe vaak die in ons onderzoek is aangetroffen. In totaal gaat het om 124 adressen waar een of meerdere fouten voorkwamen.

4.2.1 Correct en niet-correct geregistreerde adressen in respons

	Aantal adressen (ongewogen)
Exacte match: correct geregistreerd	1 880
Niet-correct geregistreerd, waarvan:	124
fout type I: een of meer geregistreerde persoon worden niet aangetroffen	90
fout type II: een of meerde registreerde personen wel aangetroffen, maar verkeerd type inschrijving	5
fout type III: een of meer niet-geregistreerde personen zijn aangetroffen op adres	51
Totaal	2 004

Op persoonsniveau is eerder onderscheid gemaakt naar de precieze reden waarom een geregistreerd persoon toch niet op het adres is aangetroffen. Op adresniveau is deze uitsplitsing minder interessant (ook omdat op één adres sprake kan zijn van meerdere redenen).

4.3 Kwaliteitspercentage op adresniveau

Ook op adresniveau is met behulp van een weging nagegaan wat op basis van deze steekproefgegevens het percentage correcte adressen in heel Nederland zou moeten zijn. Ook hier zijn de percentages tevens berekend voor de verschillende soorten gemeentes in termen van deelname aan LAA en aan het onderzoek uitgevoerd in 2014. De kwaliteitspercentages op adresniveau inclusief marges zijn weergegeven tabel 4.3.1.

4.3.1 Kwaliteitspercentages adressen, 2016, met marges

	Kwaliteit	Ondergrens	Bovengrens
	% van totaal aantal adressen		
Totaal	93,56	92,48	94,64
Gemeenten die in 2016 aan LAA deelnamen	92,77	91,33	94,22
Gemeenten die in 2016 niet aan LAA deelnamen	94,98	93,38	96,58
Gemeenten die in 2014 aan LAA en onderzoek deelnamen	91,94	89,95	93,94
Gemeenten die in 2014 niet aan LAA en onderzoek deelnamen	94,57	93,32	95,83

Het percentage correct geregistreerde adressen wordt in heel Nederland dus geschat op 93,56%, waarbij het 95% betrouwbaarheidsinterval loopt van 92,48% tot 94,64% (zie ook de onder- en bovengrens in tabel 4.3.1). In 2014 werd het kwaliteitspercentage op adresniveau geschat op 95,15% met een 95%-betrouwbaarheidsmarge van 0,98%. Door de verschillen in onderzoeks aanpak zijn beide percentage helaas niet gemakkelijk te vergelijken. Wanneer nader wordt ingezoomd op de LAA en de niet-LAA gemeenten dan zijn de verschillen in schattingen, in tegenstelling tot de kwaliteitspercentages op persoonsniveau, niet significant, waarbij het kwaliteitspercentage in LAA gemeenten lager ligt dan in niet-LAA gemeenten. Ook zijn er opnieuw significante verschillen tussen gemeenten die wel en gemeenten die niet in 2014 hebben meegedaan met het kwaliteitsonderzoek, waarbij ook hier geldt dat het kwaliteitspercentage lager ligt in de gemeentes die eerder ook al meededen dan in de nieuw toegevoegde gemeenten. Daarnaast geldt ook op adresniveau dat universiteitssteden een lager kwaliteitspercentage hebben (90,1%) dan niet-universiteitssteden (94,4%).

4.4 Volgens BRP onbewoonde adressen

Aanvankelijk behoorden in totaal 2054 van de 2500 adressen tot de respons. Hiervan zijn 50 adressen die ten tijde van het interview volgens de BRP leegstonden, bij de kwaliteitsbepaling buiten beschouwing gelaten (zie paragraaf 2.3). Deze paragraaf gaat kort in op deze 50 adressen waar volgens de BRP-registratie op moment van interview geen bewoner bekend was.

Op de 50 adressen die volgens de BRP onbewoond zijn ten tijde van het interview, is in een aantal gevallen toch contact met de interviewer geweest. Ook kwam het voor dat de interviewer al aan de woning kon zien dat die leegstond. In een aantal gevallen ging het om een woning die nog in aanbouw was of juist werd gesloopt. Ook was volgens de interviewers soms geen sprake van een woonadres maar bijvoorbeeld van een bedrijfspand.

Voor de meeste volgens de registratie leegstaande woningen geldt dat ook daadwerkelijk niemand is aangetroffen. Op 12 van deze adressen is tijdens het interview echter vastgesteld dat er toch mensen wonen, zie tabel 4.4.1. In meer dan de helft van de gevallen gaat het om slechts één bewoner, maar meer bewoners komen ook voor.

4.4.1 Aantal aangetroffen personen op lege adressen

Aantal personen	Aantal
0 personen	38
1 persoon	7
2 personen	2
3 personen	1
4 personen	2
Totaal	50

5.

**Verschillen ten
opzichte van 2014**

De percentages van 2014 zijn niet goed te vergelijken met de uitkomsten voor 2016 door belangrijke veranderingen in de onderzoeksopzet. In dit hoofdstuk worden deze verschillen besproken.

Verschillen in steekproeftrekking

Het vorige onderzoek is uitgevoerd door de gemeenten die op dat moment deelnamen aan de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA). Zij hebben de random adressen bezocht in combinatie met adresbezoeken op risico-adressen. Er is gestreefd naar een zo evenwichtig mogelijke groep gemeenten die aan LAA deelnemen. Hiertoe is aanvankelijk een optimale selectie van gemeenten geselecteerd en benaderd. Een behoorlijk percentage van de in eerste instantie geselecteerde gemeentes besloot alsnog af te zien van deelname aan LAA, en daarmee (ook) aan het onderzoek van random adressen. In feite had het vorige onderzoek hierdoor te maken met non-respons in de eerste stap van de steekproeftrekking, terwijl dit in het huidige onderzoek niet voor kan komen.

Hoewel de steekproefgrootte en het responspercentage vergelijkbaar zijn met die in het onderzoek in 2014, zien we nu veel meer gemeentes in de respons. Zoals in het methodologisch rapport¹⁾ is beschreven, heeft de clusteromvang in het huidige onderzoek grootte 1, terwijl de clusteromvang in het voorgaande onderzoek 25 betrof. In combinatie met de vergelijkbare steekproefgrootte en responspercentage leidt dit ertoe dat we ten opzichte van 2014 meer gemeentes in de respons hebben, maar doorgaans met minder getrokken adressen per gemeente.

Verschillen in veldwerkperiode

De veldwerkperiode liep in het vorige onderzoek gedurende de maanden mei en juni 2014. Nu heeft de veldwerkperiode aan het einde van het jaar plaatsgevonden met een steekproeftrekking in de maand september. Hoewel onbekend is wat het precieze effect zal zijn, is het aannemelijk dat de veldwerkperiode invloed heeft op de kwaliteit van het adresgegeven. Na de zomer zijn er in veel steden nieuwe studenten komen wonen, die zich lang niet allemaal direct in de nieuwe gemeente ingeschreven hebben. Daarnaast is een deel van de oudere studenten juist verhuisd, soms zonder zich uit te schrijven. Dat gebeurt ook met buitenlandse studenten en met expats. Ook kan het komen en gaan van seizoensarbeiders invloed hebben op de resultaten.

Verschillen in wijze actualisatie

Ook de wijze van actualiseren van de lijst van bewoners op de getrokken adressen verschilt ten opzichte van vorige keer. Zoals in paragraaf 2.3 wordt uitgelegd, wordt het interview afgenomen aan de hand van een op basis van de BRP samengestelde lijst van bewoners/briefadreshouders. In het vorige onderzoek werd de lijst met de volgens de BRP ingeschreven personen zo goed mogelijk geactualiseerd vlak voordat de

¹⁾ Gouweleeuw, J. en S. Lepoeter (2017), Steekproefontwerp en weging voor het onderzoek naar de kwaliteit van de Basis Registratie Personen (BRP), CBS rapport, Den Haag/Heerlen.

interviewer het veld in ging. Op basis van de discrepanties tussen die zo goed mogelijk geactualiseerde lijst van 'geleverde' personen en de door de bewoner genoemde personen werden de kwaliteitspercentages bepaald. In het huidige onderzoek is de lijst van geleverde personen bepaald op moment van steekproeftrekking en niet meer geactualiseerd op of voor het moment dat de interviewer de adressen ging bezoeken. Hiermee kan de informatie van de interviewer tot twee maanden oud zijn. Om kwaliteitspercentages te kunnen berekenen zijn de antwoorden van de geïnterviewden naderhand echter gecheckt met de werkelijke situatie op de dag van het interview zelf. In het huidige onderzoek beschikte de interviewer dus wellicht over minder actuele informatie dan de interviewer in het voorgaande onderzoek (en kon hij daarom de geïnterviewde soms minder goed ondersteunen), maar in het vorige onderzoek kon het voorkomen dat het uiteindelijke kwaliteitspercentage is gebaseerd op minder actuele informatie dan de werkelijke informatie die in het huidige onderzoek is gebruikt aangezien geen check achteraf heeft plaatsgevonden.

In het huidige onderzoek blijkt dat van de 90 adressen waarop een of meer geregistreerde personen niet werden aangetroffen, het in 36 gevallen een adres betreft waar de interviewer een (achteraf gezien) incomplete lijst bij zich had. In deze gevallen had de uitkomst dus eventueel anders geweest kunnen zijn, als er de mogelijkheid tot 'geholpen noemen van personen' was geweest.

Verschillen in 'levering niet aan derden'

Een ander verschil met betrekking tot de lijst die de interviewer gebruikte, hangt samen met personen die hebben aangegeven dat hun persoonsgegevens niet aan derden verstrekt mogen worden. Hoewel de informatie van deze personen in de BRP en bij het CBS bekend is, zijn deze gegevens in het huidige onderzoek volgens de standaard werkwijze van het CBS om principiële redenen niet aan de interviewers verstrekt en kan het dus ook om deze reden voorkomen dat een interviewer in feite met een incomplete lijst op pad ging. Dit fenomeen kwam in het vorige onderzoek niet voor omdat de gemeente-medewerkers in 2014 ook beschikking hadden over informatie die niet aan derden verstrekt mag worden. Omdat de interviewer in het huidige onderzoek dus niet altijd complete informatie had, en daarom de geïnterviewde bewoner niet optimaal kon helpen wanneer deze per ongeluk een medebewoner vergat te noemen, kan dit tot wat extra fouten hebben geleid, dan in het geval van complete informatie.

Zowel de veranderde manier van actualisatie als de verschillen in 'levering niet aan derden' kunnen leiden tot een situatie waarin de interviewer niet over de complete en actuele informatie beschikt. Dit kan ertoe leiden dat een persoon niet spontaan genoemd wordt en daarmee als foutief wordt bestempeld, terwijl deze persoon wel geholpen genoemd zou zijn als de interviewer de persoon op zijn lijst had gehad.

Om een inschatting te geven van de impact van dit verschil ten opzichte van het vorige onderzoek, is onderzocht hoe vaak het voorkomt dat een persoon 'geholpen genoemd' wordt. Om tot een schatting te komen is gekeken naar alle personen die bij de interviewer bekend waren en ten tijde van het interview ook daadwerkelijk op het adres geregistreerd stonden (i.e. personen die in de tijd tussen de steekproeftrekking en het interview niet verhuisd zijn en ook aan derden geleverd mochten worden). Binnen deze groep is gekeken naar alle personen die ofwel spontaan of wel geholpen werden

genoemd. Het bleek te gaan om 4 312 spontane reacties en om 66 geholpen reacties (Let wel: deze aantallen tellen niet op tot het totale aantal correcte personen, omdat ook personen correct genoemd zijn die niet bij de interviewer bekend waren, maar ten tijde van het interview wel geregistreerd bleken te staan).

Voorkomen dubbeltelling in berekenen van kwaliteitspercentage op persoonsniveau

In het huidige onderzoek is er bij het berekenen van het kwaliteitspercentage op persoonsniveau rekening mee gehouden dat een foutieve persoon op twee manieren als fout geteld kan worden, zie ook paragraaf 2.4. In 2014 is met dit fenomeen geen rekening gehouden en zijn zowel onverwacht aangetroffen als onverwacht niet aangetroffen personen in de berekening meegenomen als registratiefouten. Dit heeft destijds geleid tot een onderschatting van het kwaliteitspercentage op persoonsniveau. Alhoewel er ook andere fundamentele verschillen tussen de huidige en de voorgaande onderzoeksmethode zijn, kan de impact op de resultaten worden getoond van de keuze om alleen de geregistreerde personen in het kwaliteitspercentage op persoonsniveau mee te nemen. Dit kan door ook een alternatieve weging uit te voeren waarbij geen rekening wordt gehouden met het feit dat 'foutieve personen' (bijna) tweemaal zoveel kans hebben om in de steekproef te komen. Om deze reden zijn uiteindelijk twee wegingen uitgevoerd. Een theoretisch meer correcte weging, waarbij de (uitgaande van de BRP) onbekende personen niet zijn meegenomen en een weging volgens de werkwijze van 2014 waarbij de onbekende personen wel zijn meegenomen in de weging. De resultaten hiervan zijn reeds beschreven in paragraaf 3.3.

Verschillen in omgaan met leegstand

Hoewel lege adressen ook in 2014 werden uitgesloten, verschilt de huidige aanpak licht van de in 2014 gekozen aanpak. Zoals uitgelegd wordt een responsadres in het huidige onderzoek alsnog uitgesloten als het adres ten tijde van het interview volgens de BRP onbewoond is, terwijl in het voorgaande onderzoek adressen werden uitgesloten die ten tijde van steekproeftrekking volgens de BRP onbewoond waren. Adressen die ten tijde van steekproeftrekking leeg stonden, maar ten tijde van het interview wel bewoond waren, doen in het huidige onderzoek dus mee, terwijl dit in 2014 niet voor kon komen. In het huidige onderzoek kan het dus zo zijn geweest dat een interviewer met een lege lijst naar een huis is gegaan dat ten tijde van het bezoek wel bewoond was. Als het goed is heeft de interviewer zijn gedrag hier niet door laten sturen, maar bij het vorige onderzoek kon deze situatie überhaupt niet voorkomen.

6.

Conclusie

In opdracht van ICTU heeft het CBS gekeken naar de kwaliteit van de adresregistratie in de BRP. Voor dit onderzoek is zo goed mogelijk aangesloten bij de eerder door ICTU ontwikkelde methode voor het schatten van kwaliteitspercentages voor de jaren 2013 en 2014. Het uiteindelijke doel van het onderzoek was om het percentage juist geregistreerde adressen en het percentage juist geregistreerde personen in Nederland te schatten. Het kwaliteitspercentage op persoonsniveau geeft aan in hoeverre de geregistreerde personen op een adres tijdens het bezoek daadwerkelijk worden aangetroffen. Het kwaliteitspercentage op persoonsniveau is geschat op 96,26% met een betrouwbaarheidsmarge van 0,54%. Het kwaliteitspercentage op adresniveau geeft aan of de personen die aangetroffen zijn op een adres tijdens het interview volledig in lijn zijn met de registratie in de BRP. Het kwaliteitspercentage op adresniveau is geschat op 93,56% met een marge van 1,08%.

Ondanks het streven om het huidige onderzoek zoveel mogelijk in lijn te laten zijn met de voorgaande onderzoeken, zijn er toch verschillen die dusdanig ingrijpend zijn dat het moeilijk is om resultaten van dit jaar met de eerdere jaren te vergelijken. Wel hebben de meeste van de wijzigingen geleid tot een verbeterde kwaliteit van de schatting. Ten opzichte van 2014 hebben we meer gemeentes in de respons. Ook is in het huidige onderzoek de kwaliteitsmeting gebaseerd op de meest actuele gegevens volgens BRP. Tot slot wordt door een verbeterde weging de eerdere dubbeltelling in het berekenen van het kwaliteitspercentage op persoonsniveau voorkomen. Wanneer het onderzoek op een later moment opnieuw zou worden uitgevoerd kunnen de condities hetzelfde worden gehouden waardoor jaar op jaar vergelijking wel tot de mogelijkheden gaat behoren.

Bijlage 1

Gemeenten die in 2016 aan LAA deelnamen

Aalsmeer	Ermelo	Leeuwarden	Smallingerland
Albrandswaard	Etten-Leur	Leiden	Soest
Alkmaar	Franekeradeel	Leidschendam-Voorburg	Stein
Almelo	Geertruidenberg	Lelystad	Súdwest-Fryslân
Almere	Geldrop-Mierlo	Leudal	Ten Boer
Alphen aan den Rijn	Gennep	Lingewaard	Terneuzen
Ameland	Giessenlanden	Maasdriel	Texel
Amersfoort	Gilze en Rijen	Maastricht	Tiel
Amstelveen	Goes	Middelburg	Tilburg
Amsterdam	Goirle	Midden-Delfland	Utrecht
Apeldoorn	Gorinchem	Midden-Drenthe	Utrechtse Heuvelrug
Assen	Gouda	Mill en Sint Hubert	Vaals
Baarn	Grave	Montferland	Valkenswaard
Barendrecht	Groningen	Mook en Middelaar	Veenendaal
Barneveld	Grootevast	Neder-Betuwe	Veghel
Beek	Haarlem	Nieuwegein	Veldhoven
Bergen op Zoom	Haarlemmerliede en Spaarnwoude	Nieuwkoop	Venlo
Berkelland	Haarlemmermeer	Nijkerk	Venray
Beuningen	Heemskerk	Nijmegen	Vlaardingen
Borsele	Heerde	Nissewaard	Vlagtwedde
Boxmeer	Heerenveen	Noordwijkerhout	Vlissingen
Breda	Heerhugowaard	Oisterwijk	Voerendaal
Bronckhorst	Heerlen	Olst-Wijhe	Voorst
Brunssum	Heiloo	Onderbanken	Waalwijk
Bunschoten	Hellendoorn	Oosterhout	Waddinxveen
Buren	Helmond	Oostzaan	Westland
Capelle aan den IJssel	Hengelo	Ouder-Amstel	Weststellingwerf
Coevorden	Heusden	Overbetuwe	Wijdemeren
Cuijk	Hillegom	Peel en Maas	Wijk bij Duurstede
Culemborg	Hilvarenbeek	Purmerend	Woerden
De Ronde Venen	Hof van Twente	Renswoude	Wormerland
Den Helder	Hoogeveen	Rhenen	Woudenberg
Diemen	Hoorn	Ridderkerk	Zaanstad
Dinkelland	Horst aan de Maas	Rijnwaarden	Zaltbommel
Doetinchem	Houten	Rijssen-Holten	Zeist
Dongen	Huizen	Roermond	Zoetermeer
Dordrecht	Kaag en Braassem	Rotterdam	Zundert
Drimmelen	Kerkrade	Schiedam	Zwolle
Dronten	Langedijk	Schinnen	
Eindhoven	Lansingerland	's-Gravenhage	
Emmen	Leek	's-Hertogenbosch	
Enschede		Slochteren	

Bijlage 2

Gemeenten die in 2014 aan LAA en onderzoek deelnamen

Aalburg	Ferwerderadiel	Mook	Tilburg
Achtkarspelen	Franekeradeel	Nieuwkoop	Twenterand
Albrandswaard	Geertruidenberg	Nijmegen	Urk
Alkmaar	Groningen	Oost	Valkenswaard
Almelo	Haarlem	Oosterhout	Veenendaal
Almere	Heerde	Ouder-Amstel	Venlo
Ameland	Heerenveen	Overbetuwe	Vlaardingen
Amstelveen	Heerhugowaard	Peel en Maas	Vlissingen
Amsterdam	Hillegom	Purmerend	Voorst
Apeldoorn	Hollands Kroon	Ridderkerk	Waalwijk
Barendrecht	Houten	Rijnwaarden	Wageningen
Barneveld	Huizen	Roermond	West Maas en Waal
Berkelland	Landsmeer	Rotterdam	Westland
Beuningen	Leerdam	Sint Anthonis	Wijdmeren
Bunschoten	Leeuwarden	Sluis	Wijk bij Duurstede
Coevorden	Leidschendam-Voorburg	Soest	Woudenberg
Cuijk	Lelystad	Spijkenisse	Zaanstad
Doetinchem	Lingewaard	Steenwijkerland	Zeist
Dronten	Lisse	Stein	Zoetermeer
Druten	Maasdriel	Stichtse Vecht	Zundert
Ede	Maastricht	Súdwest-Fryslân	Zwartewaterland
Emmen	Midden-Delfland	Terneuzen	Zwolle
Epe	Montferland	Texel	

Begrippen

Betrouwbaarheidsinterval: interval waarbinnen een waarde met een bepaalde mate van zekerheid (in dit onderzoek 95% zekerheid) ligt.

Bovengrens: bovengrens van het gebied waarin met 95% zekerheid verwacht kan worden dat de werkelijke waarde ligt.

Kwaliteitspercentage op adresniveau: percentage dat aangeeft bij welk aandeel van de adressen de aangetroffen personen exact overeenkomen met de volgens de BRP geregistreerde personen.

Kwaliteitspercentage op persoonsniveau: percentage dat aangeeft welk aandeel van de volgens de BRP op een adres geregistreerde personen volgens de enquête-informatie ook daadwerkelijk op dit adres bekend waren.

LAA-gemeenten: gemeenten die participeren in het LAA project

Niet-LAA gemeenten: gemeenten die niet participeren in het LAA-project

Ondergrens: ondergrens van het gebied waarin met 95% zekerheid verwacht kan worden dat de werkelijke waarde ligt.

Significant: de kans dat een verschil op toeval berust is onwaarschijnlijk (in dit onderzoek kleiner dan 5%).

Afkortingen

BRP:	Basisregistratie Personen
BZK:	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CBS:	Centraal Bureau voor de Statistiek
ICTU:	ICT Uitvoeringsorganisatie
LAA:	Landelijke Aanpak Adreskwaliteit

Auteurs

Ilona Bouhuijs

Rosa Meijer